

**HIIU MAAKONNA RAHVARAAMATUKOGUDE
2025. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Kärdla 2026

Sisukord

1. Aasta lühikokkuvõte	3
1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?	3
1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?	4
1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?	5
1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?	5
1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks	6
2. Juhtimine ja personal	7
2.1 Juhtimine	7
2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus	7
2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu	7
2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava	7
2.2 Eelarve	8
2.2.1 Raamatukogude projektid	8
2.3 Personal	10
2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses	10
2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine	10
2.3.3 Täienduskoolitused	10
2.3.4 Statistiline aruandlus ja tegevuse analüüsimine	11
3. Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	12
3.1 Hoone ja ruum	12
3.2 Ligipääsetavus	13
3.2.1 Ligipääs raamatukogude ruumidele ja teenustele	13
3.2.2 Koduteenindus	13
3.2.3 Teenused teistele asutustele	13
3.3 Innovatsioon	15
3.3.1 Raamatukogude pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused	15
3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas	15
3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus	16
3.3.4 Andmebaaside loomine ja teatmebibliograafilise töö korraldamine	16
4. Kogude kujundamine	16
4.1 Komplekteerimise põhimõtted	16
4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega	17
4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang	17
4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang	18
4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang	18
4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang	19
4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust	19

4.8 Inventuurid ja mahakandmised	19
5. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	19
5.1 Lugejaküsitlused	19
5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused	19
5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused	20
5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs	20
5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes	21
5.3.3 Lugejad	21
5.3.4 Külastused	21
5.3.5 Laenutused	22
5.3.6 MIRKO teenus	22
5.3.7 Ülevaade RVL teenusest	22
5.3.8 Infopäringud	22
5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused	23
5.3.10 Tasulised teenused	23
5.4 Laste- ja noorteteenindus	23
5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	24
5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused	25
5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus	26
5.5.1 Kasutajakoolitused	27
5.5.2 Koostööpartnerid	28
6. Raamatukogu turundus	29
6.1 Turunduskanalid	29
6.2 Väljaannete publitseerimine	29
7. Eesmärgid tulevaks aastaks	30

1. Aasta lühikokkuvõte

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

Maakonnaraamatukogus otsustati kasutusele võtta ööpäevaringne raamatukogu, et lugejatel oleks võimalik raamatukogu kasutada 24/7. Vajadus tekkis rahulolu-uuringust, kus küsiti, miks raamatukogu ei ole avatud 24/7. Testperiood kestis 1. maist 1. oktoobrini. Vahemikus 22.00 – 6.00 kasutati raamatukogu 43 korral. See oli argumendiks, miks otsustati ööpäevaringse raamatukoguna püsivalt jätkata. Kogukond võttis selle võimaluse hästi vastu. Avatud raamatukogu kasutatakse igal aastal üha enam. 2025. aastal siseneti ID-kaardiga raamatukokku 2346 korda, mis on 285 korda rohkem kui 2024. a (2061).

Kärdla raamatukogul on käsil **mitu (välis) projekti**. Rahastust saadi Leader meede 5 projektile „Vaimne tasakaal ja enesehoold“; Leader meede 4 projektile „Arenduskoostöö Turu Linnaraamatukoguga“; Raamatukogude kiirendist rahastus õppereisile Bornholmile koos saarlastega; osaletakse Nordplus Adult projektis *Light in library for ukrainians*, mille teemaks eelkõige kultuuridevaheline koostöö.

Kärdla raamatukogu on direktori isikus osalenud aktiivselt üleriigilises rahvaraamatukogude reformis, olles **4 töörühma liige**: statistika, üleriigilise raamatukogusüsteemi, komplekteerimise ja täiendkoolitussüsteemi töörühmades.

Kärdla raamatukogu on üks partneritest **Hiiumaa Kirjandusfestivalile**. 2025.a toimus IV peatükk, mille turundamises ja korraldamises kaasa aidati. Lisaks kirjanik L. Luugi intervjuerimine ajalehe jaoks ja festivalil. Hiiumaa Kirjandusfestival on kirjanike ja kirjastajate hulgas oodatud sündmus.

Eesti raamatu 500. sünnipäeva puhul toimus Kärdla ja Käina raamatukogudes **piltvaiba tikkimine** eesti raamatu ajaloost. Hiljem said huvilised piltvaiba valmimisse panustada ka Hiiumaa kirjandusfestivalil.

Aasta jooksul korraldati üle saare kohtumisi kirjanikega, mitmesuguseid üritusi ja näitusi ning viidi läbi õpitubasid nii täiskasvanutele kui ka lastele. 2025. aasta fookuses oli **Eesti Raamat 500**. Sellised tegevused on väga olulised, sest need toovad inimesi kokku ja aitavad tugevdada kogukonnatunnet. Raamatukogudest on saanud avatud ja kasutajasõbralikud teabe- ja ajaveetmispaigad, mitte ainult raamatute lugemise kohad.

Osaleti mitmel **õppereisil**, mille käigus külastati Järvamaa raamatukogusid, Pärnu Keskraamatukogu ning Taanis Bornholmi raamatukogusid. Õppereisid andsid uusi teadmisi ja ideid raamatukogutöö arendamiseks, pakkusid võimalust tutvuda teiste raamatukogude heade praktikatega ning toetasid töötajate erialast arengut. Rahastus saadi raamatukogude kiirendist ja raamatukogude enda eelarvest.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

2025. aasta oli kuulutatud Hiiumaa valla poolt **rahvariide aastaks** (Torupilli Juss 180) ja Kultuuriministeeriumi poolt **Eesti Raamatu aastaks**. Raamatukogud andsid oma panuse teema-aastate teadvustamisel ja info levitamisel läbi ürituste ja näituste/väljapanekute.

Kärdla raamatukogus eksponeeriti näituse vitriinkapis Eesti Raamat 500 pühendatud haruldasi ja ajaloolisi Piibleid ja lauluraamatuid, mille seas oli ka esimene eestikeelse Piibli väljaanne. Raamatu väljapanekutest olid silmapaistvamad Kärdla raamatukogu vanimad raamatud, Kärdla raamatukogu lugejate vanimad raamatud ja rändnäitus „Kauneimad Eesti raamatud 2024“.

Aasta jooksul toimusid igal kuul vestlusringid erinevatel teemadel (esikteos, illustratsioonid, järjehoidja, saaga jne) ning toimusid põhikooli lastele teematunnid Eesti Raamat 500.

Toimusid luulehommik kirjanik Juli Suviga, Susanna Veevo raamatu „Minu Türgi“ esitlus, vestlusring jutuvestja Piret Pääriga „Miks on muinasjutte täiskasvanutele vaja rohkemgi kui lastele“, külas käis kirjastaja Epp Petrone.

Kärdla ja Käina raamatukogudes toimus Eesti Raamatu aasta piltvaiba tikkimine, mis osutus väga populaarseks. Nõela haarasid nii kogenud käsitöötegijad kui ka algajad – kaasa löid käsitööringid ja -klubid, õpilased ning isegi paar välishiidlast Rootsist.

Käina raamatukogus toimunud suuremad sündmused: Anna Haava sünnipäevale pühendatud luuleetendus, loeng hiidlaste rahvariitest, kirivöö kudumise õpituba, hiidlaste rahvariide pitside heegeldamise õpituba, paikkonnalood kirjasõnas, „Luuleõhtu ainult naistele“, õpituba „Tunnike hiiu keelega“. Hiiu keele ringiga osaleti ka 2025. aasta Hiiu Folgil. Külas käisid kirjanikud Urmas Vadi, Ain Kütt, Andres Adamson, Maarja Undusk ja Epp Petrone. Tähistati Esta Aksli 90. Populaarseimad olid detektoristi erakogust koostatud näitus „Sõled ja preesid“ ning kirivööde näitus.

Kõrgessaare raamatukogu käis koos lugejatega Hiiumaa Muuseumis. Toimus kohtumine Harri Rinnega (raamatu „Kuulaps“ koostaja) ning Juli Suvega, kellega peeti luulelõuna „Sünnimaa soojas süleluses sündinud“. Lauka lapimuttidega toimus töötuba „Helmekeed ja näpunöörid“. Toimus vestlusring paikkonna lugu kirjasõnas ja raamatute köitmise õpituba.

Pühalepa raamatukogu korraldas õpilastele teema-aastale kohaseid raamatukogutunde. Võeti osa muuseumiööst „Öös on raamatut“, mil Suuremõisa raamatukogu oli avatud kella 23.00-ni. Vaadata sai näitust „Lasteraamat läbi sajandi“ ning väljapanekut Pühalepa raamatukogu fondides olevatest vanimatest raamatutest.

Emmaste raamatukogu tähtsamad sündmused: kohtumine ajaloolase ja kirjaniku Andres Adamsoniga, vestlusring paikkonna lugu kirjasõnas.

Mõju oli märgatav mitmel tasandil, nii kultuurilisel, hariduslikul, sotsiaalsel ja keelelisel. Teema-aasta sündmused tõstsid raamatukogu enam pildile, tugevdas kohalikku identiteeti, tõi

kokku eri vanuses ja huvidega inimesi. Läbi sündmuste, koolituste ja töötubade suurendas huvi raamatukogus toimuva vastu nii täiskasvanute kui laste hulgas, millel on ka pikaajalisem mõju.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

Uued tegevused ja teenused Hiiu maakonna raamatukogudes:

- Alates 1. maist muutus Kärddla raamatukogu ööpäevaringseks raamatukoguks. Registreeritud lugejad saavad raamatukokku siseneda ID-kaardiga igal ajal ja kasutada raamatukogu teenuseid: teha kaugtööd, laenutada ja tagastada raamatuid, juua kohvi või teed, kasutada WC, printida, mängida lauamänge, lugeda üksteisele ette raamatuid (eriti kasutavad lastega pered). Ööpäevaringne raamatukogu annab lugejatele võimaluse tulla raamatukokku ka öisel ajal. Seda võimalust kasutati 43 korda (1.05-31.12.2025).
- Kärddla ja Käina raamatukogus toimus raamatuaasta raames piltvaiba tikkimine.
- Kärddla, Käina, Emmaste ja Suuremõisa raamatukogudes toimusid esmakordselt unistamistalgud. Üle-eestiline kodanikualgatus „Hakkab looma 2050“ käivitas põneva ettevõtmise, kutsudes kõiki eestimaalasi osalema unistamistalgutel, mille eesmärk oli ühiselt kujundada visiooni Eestist aastaks 2050.
- Käina, Kõrgessaare ja Emmaste raamatukogus toimus vestlusring paikkonna lugu kirjasõnas.
- Pühalepa raamatukogus viidi esmakordselt läbi kirjanduslik raamatukohvik ja raamatukoguöö.
- Kärddla, Käina ja Emmaste raamatukogude direktorid osalesid kogemusreisil, mis viis neid Taani Bornholmi saare raamatukogudesse. Rahastus saadi raamatukogude kiirendist.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Hiiu maakonna raamatukogud täitsid seatud eesmärgid.

Üheks eesmärgiks oli korraldada üritusi ja osaleda sündmustel, mis olid pühendatud Eesti Raamat 500 tähistamisele; samuti neile, mis puudutasid rahvariideaastat. Teiseks suurimaks eesmärgiks on jääda püsima ja pakkuda kogukonnale lisaks raamatukoguteenustele üldharivat ja kultuurilist vaba aja veetmise võimalusi.

Aasta jooksul aidati kaasa Rahvaraamatukogude seaduse muutmises ja toetati muutmistegevusi; osaleti töögruppides; 2026. aastasse lükkus KOV esindajate ja raamatukogude õppereis Turu linna, et tutvuda raamatukoguteenuste, sh iseteenindusega Turu Linnaraamatukogus ja harukogudes ning arutada Hiiumaa raamatukogude tulevikku, sh uue maja ehitamist (Leader, meede 4); laiendati raamatukogu tegevusi (ööpäevaringne raamatukogu), osaleti õppereisil Bornholmil; koordineeriti laste lugemisprogramme ja viidi arvukalt läbi õpitunde lastele; propageeriti täiskasvanuharidust elanike koolitamisega ning osaleti ETKA Andras tegevustes; tehti koostööd teiste maakondade ja välisriikide

raamatukogudega (ühisprojektid ja -tegevused); osaleti Hiiumaa Kirjandusfestivali IV peatüki korraldamises ja turundamises ning Hiiumaa Lastefestivalil osaleti kirjandusliku aardejahiga jt raamatukogu tegevustega.

Mõju oli märgatav mitmel tasandil, kultuurilisel, hariduslikul, sotsiaalsel ja keelelisel. Täidetud eesmärgid tõstsid raamatukogusid enam pildile, tugevdas kohalikku identiteeti, tõi kokku eri vanuses ja huvidega inimesi. Läbi sündmuste, koolituste ja töötubade suurendas lugemishuvi nii täiskasvanute kui laste hulgas, millel on ka pikaajalisem mõju.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Hiiumaa rahvaraamatukogude võrgustikule antud hinnang lugejate poolt kokku oli 9,64. Uuringus osales 740 vastajat.

Rahuloluindeksid olid järgmised:

Kärdla 9,53

Käina 9,92

Kõrgessaare 9,68

Pühalepa 9,42

Emmaste 9,8

Kärdla raamatukogu lugejad kiitsid avatud raamatukogu teenust. Neile meeldis, et raamatukogu saab paindlikul ajal ID-kaardiga külastada vahemikus kell 6.00-22.00 nii nädalavahetustel kui pühade ajal (st töötajatevälisel ajal). Samuti kiideti töötajate professionaalsust ja abivalmidust. Endiselt tunti puudust lifti järele, kuna raamatukogu asub II korrusel. Oodatakse mugavaid nurgakesi lugemiseks ja aja veetmiseks.

Käina raamatukogus oldi kõige enam rahul teenindusega ja ka koduteeninduse võimalusega. Samuti oldi rahul keskkonnaga ning sündmuste rohkuse ja korraldamisega. Puudust tunti liftist ja suuremast lastealast.

Kõrgessaare raamatukogu lugejad kiitsid ürituste rohkust ja kvaliteeti, töötajate pädevust ja teadmisi klientide vajaduste/harjumuste kohta. Lisaks rõhutati, et riik ja omavalitsus peaksid raamatukogu tööd ja töötajaid rohkem väärtustama. Märkusi tehti keskkonna ja ruumide 31 kohta, mis vajaksid värskendamist ja kaasaegsust.

Pühalepa raamatukogu kasutajate üldine hinnang raamatukogudele oli väga hea. Kiideti personali, keskkonda ja head raamatute valikut. Märkustena toodi välja ruumipuudus Paladel, vähene perioodika valik Hellamaa teeninduspunktis ja vähenenud lahtiolekuajad.

Emmaste raamatukogu sai positiivset tagasisidet nii teeninduskorralduse, personali kui ka raamatukogu keskkonna kohta. Eriti toodi esile raamatukoguhoidja pühendumust, sõbralikkust ja abivalmidust.

2. Juhtimine ja personal

Hiiu maakond	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruramatukogude arv	2.4 Rändraamatukogude arv	2. Kokku (2.2+2.3+2.4)	3. Teenindus punktide arv
2024	9811	5	1	3	0	4	0
2025	9816	5	1	2	0	3	1

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

2025. aastast on Hellamaa haruramatukogu edaspidi teeninduspunkt. Teistes Hiiu maakonna raamatukogudes muudatusi ei olnud.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Kõikidel Hiiu maakonna raamatukogudel on hästi toimivad nõukogud. Nõukogudel on raamatukogu tegevusele soovitatav mõju ja oluliste raamatukogu määruste ja seaduste vastuvõtmisel vajatakse nõukogu heakskiitu.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Hiiumaa valla rahvaraamatukogude arengukava 2025-2035 võeti vastu 21.08.2025, kuid pole veel jõustunud. Raamatukogude arengukava valmimiseks moodustati töögrupp, kuhu kuulusid kõikide Hiiumaa raamatukogude juhid ja valla esindaja.

Arengukava koostamisel võeti aluseks Hiiumaa volikogu arengukava koostamise algatuses seatud punktid, kehtiv riiklik rahvaraamatukogu seadus ja selle uuendamise väljatöötamise kavatsus, riigi kultuuripoliitika põhialused ja muud rahvaraamatukogude tööd suunavad riiklikud dokumendid.

Arengukava keskseteks eesmärkideks kujunes:

- 2026. aastal moodustatakse nende baasil üks ühtne raamatukogu, mis jätkab tegevust kõigis senistes asukohtades;
- raamatukogud osalevad aktiivselt omavahelises ja valdkondade üleses koostöös;
- sihipäraselt ja süsteemselt tegeletakse laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamisega.

Link Riigiteatajas: <https://www.riigiteataja.ee/akt/426082025002>

Link rahvaraamatukogude arengukavale:

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4260/8202/5002/m_121_Lisa_arengukava%202025-2035.pdf#

Praegu kehtivas Hiiumaa valla arengukava 2035+ on raamatukogude arenguvajadustest välja toodud, et eakate ja puuetega inimeste ligipääs raamatukogudesse on mõnel pool takistatud. Dokument kajastab, et valla tegevustasandil aastaks 2027. on raamatukoguteenus kaasajastatud ja uuendatud. Hiiumaa valla arengukavasse saab kord aastas teha ettepanekuid.

Link Hiiumaa valla arengukavale:

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4261/0202/3006/Lisa_Arengukava%20.pdf#

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.24 €	Seisuga 31.12.25 €	Muutus %
Eelarve kokku	387.299	409.792	+5.8%
Tööjõukulu*	254.778	257.002	+0.9%
Komplekteerimiskulu	70.959	72.118	+1,63%%
sh KOV-ilt	51.103	53.648	+4,98%
sh riigilt	19.856	18.470	-6,98%
sh KuM-ilt	19.856	18.470	-6,98%
Investeeringukulu**	6.284	4.934	-21.5%
sh KOV-ilt	4.546	-	-
sh riigilt	4.548	-	-
sh KuM-ilt	4.548	-	-
Infotehnoloogiakulu	6.225	8.563	+37.6%

2.2.1 Raamatukogude projektid

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldat ud summa	Projekti üldmaksumus	Staat us (lõpetatud, käimasolev vms)
Eesti Raamat 500. Külas on Epp Petrona	Eesti Kultuurkap ital	01.03.20 25-.31.10 .2025	150€	260€	Lõpetatud
Kärdla Linnaraamatukog u "Suvelugemise väljakutse 2025" parimate lugejate tänuürituse korraldamine	Eesti Kultuurkap ital	01.05.20 25-31.10. 2025	300€	442.64€	Lõpetatud
Kärdla Linnaraamatukog u laste lugemisprogramm	Eesti Kultuurkap ital	01.05.20 25-31.10. 2025	200€	251.96€	Lõpetatud

i " Suvelugemise väljakutse 2025" auhinnad					
Piret Pääri muinasjututunnid Kärkla Linnaraamatukogus	Eesti Kultuurkapital	01.04.2025-31.10.2025	150€	460€	Lõpetatud
Hiiumaa õpilaste võistkonna osalemine Kirjanduslikul mängul Tallinnas	Eesti Kultuurkapital	01.04.2025-25.05.2025	100€	143.42€	Lõpetatud
Vabariiklik ettelugemisvõistlus "Kullast kallim" Hiiumaa eelvoor ja osalemine Tallinna lõppvoorus	Eesti Kultuurkapital	01.10.2025-10.11.2025	80.33€	115.23€	Lõpetatud
„Vaimne tasakaal ja enesehool“	Leader programm, meede 5	05.2025	1300€	1300€	Lõpetatud
„Arenduskoostöö Turu Linnaraamatukoguga“	Leader programm, meede 4	03.2026	8056.41€	8056.41€	Lükkus edasi 2026. aastasse
“Saarte ühine arenguprojekti” õppereis Bornholmile	Raamatukogude kiirendi	09.2025	3137€	3137€	Lõpetatud
Projekt Light in library for ukrainians	Nordplus Adult	2025	5624€	5624€	Lõpeb 2026 sügisel
Raamatusõprade tunnusõhtu	Eesti Kultuurkapital	15.02.2025	200€	383€	Lõpetatud
Külas kirjanik Urmas Vadi	Eesti Kultuurkapital	11.04.2025	150€	419€	Lõpetatud
Külas ajaloolane ja kirjanik Ain Kütt	Eesti Kultuurkapital	29.04.2025	150€	220€	Lõpetatud
Chatherine Zaripi illustatsioonide näitus	Eesti Kultuurkapital	25.06.-29.08.2025	180€	260€	Lõpetatud
European Conference “Living and	Erasmus+	07-09.05.2025	995€	995€	Lõpetatud

Teaching European Values Today”					
„Erasmus+ Program & Epale: a window of opportunities for Public Libraries, as Adult Education Providers“	Erasmus+	25.11.- 28.11.20 25	840€	840€	Lõpetatud

Tänu Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupi toetustele saadi suuremad lasteüritused läbi viia täies mahus ja pakkuda lastele põnevaid esinejaid ning toremaid auhindu. Tänu välisrahastusele sai ette võtta laiemaid teemasid.

Kõik rahastused on raamatukogude jaoks väga olulised, ilma milleta ei oleks võimalik kõiki üritusi korraldada. Toetustest maksti peamiselt kirjanike esinemistasud, majutuskulu ja transpordikulu Hiiumaalt väljasõitudel ja osteti ka auhindu laste ürituste tarvis. Välisprojektide rahastused annavad rahastuse projekti tegevustele ja katavad välislähetuste kulud.

2.3 Personal

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
13	12,5

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Aruandeaastal personali korralduses muudatusi ei olnud.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

Pühalepa raamatukogu raamatukoguhoidjale omistati raamatukoguhoidja kutse tase VI.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	2
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	2
Meeskonnatöö ja koostööoskused	9
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	2
Kogude kujundamine ja haldamine	2
Teenuste pakkumine ja arendus	3

Klienditeenindus	3
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	1
Digi- ja meediapädevused	9
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	3
Kultuur ja kirjandus	15
Vaimne tervis	4
Rahatarkus	1
ERÜ lasteteeninduse toimekonna ühisseminar	2
Lugemisisu stardikoolitus	1
Liikumisharrastus	1
Õppereisid (Bornholmi raamatukogud, Pärnu Keskraamatukogu ja Mai raamatukogu	2

Maakonnaraamatukogu korraldas maakonna rahvaraamatukogudele järgmised koolitused: ohvriabi koolitus (Sotsiaalkindlustusamet), paberikunsti töötuba (Kerli Varrik), AI ja küberturvalisus (Ain Rasva IT-ekspert), vaimne tervis ja enesehool (MTÜ Igale Lapsele Pere), DISC enesearengu- ja meeskonnakoolitus (Change Partners OÜ), Pensionitarkus, Sinu nutikas tulevikuplaan (Sotsiaalministeerium), Kriisiabi koolitus – hädaolukorraks valmistumine (Päästeamet, Lääne Päästkeskus).

Viidi läbi maakondlik seminar Kärkla raamatukogus, käidi õppereisil Pärnu Keskraamatukogus ja Mai raamatukogus ning Taanis Bornholmi saarel, korraldati Kaitseliidu seminar Kärklas „Mida teha siis, kui...“

Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldatud Lastekirjanduse aastakoosolek ja seminar „Laps kirjanduses“ andsid hea ülevaate uuemast ilmunud laste- ja noortekirjandusest. Antud raamatute nimekirjad on heaks aluseks uute raamatute tellimisel ja nende kasutamisel raamatukogutundides.

DISC enesearengu- ja meeskonna koolitusel saadud teadmised õpetasid eneseanalüüsimist ning aitasid paremini mõista kaastöötajaid. Õppereisil Bornholmis külastati mitmeid raamatukogusid, toimus vestlusring sealsete kolleegidega lastetööst ja raamatukoguteenustest.

Veebi kaudu osaleti ERÜ ja Kultuuriministeeriumi koostöö seminaridel, mis andsid ülevaate üleriigiliste raamatukoguteenuste edenemisest.

Koolitused on harivad ja silmaringi avardavad ning pakuvad töötajatele uusi oskusi ja teadmisi, mis aitavad neil oma igapäevatööd tõhusamalt teha.

2.3.4 Statistiline aruandlus ja tegevuse analüüsimine

2025. aasta statistilised näitajad sisestati uude RAJU keskkonda. Toimus samasugune käsitsi sisestamine nagu varem. Kahjuks RAJU ei vastanud ootustele. Keskkond ei olnud valmis selleks ajaks, kui andmete sisestamine algas. Mõned kohad ei töötanud ja eelarves luges süsteem summad valesti kokku. RAJU oleks pidanud eelnevalt läbima test-perioodi, et vead oleksid olnud enne näha ja õigeks ajaks parandatud.

Ka ei olnud hea koondaruande vorm, mille sai pärast välja printida. See oli liiga väike ja hall,

mida oli silmaga raske näha. Loodetavasti muutub see uue raamatukogusüsteemi tulekuga, kui andmed on kõik ühises süsteemis ja aruandeid saab sealt välja võtta vastavalt soovitud raamatukogule.

3. Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Kärdla raamatukogu tegutseb nõukogude ajal ehitatud hoones, mis on amortiseerunud ja halvas seisukorras. Vihmase ilmaga tuleb siseruumidesse paigutada ämbrid ja pesukausid, et koguda sissesadavat vett. Tegemist on tõsise ja pikaajalise probleemiga, millele ei ole seni lahendust leitud ka vallavalitsuse poolt. Kui vesi on jõudnud konstruktsioonide vahele, võib see kaasa tuua tõsise ohu hoone seisukorrale ja kasutajate turvalisusele. Hoones tegutseb lisaks raamatukogule ka kultuurikeskus.

Kärdla raamatukogu asukoht on väga hea, paiknedes Kärdla keskväljaku ääres. Lugemissaal, kus korraldatakse mitmesuguseid üritusi, on suur ja avar. Ka valgustusega on olukord väga hea, kuna 2023. aastal vahetati välja kõik päevavalguslambid. Kuigi plaanis oli soetada invatool liikumiseks I korruselt II korrusele, ei osutunud see kitsa trepikoja tõttu võimalikuks, sest see võiks takistada evakueerimist.

Käina raamatukogu asukoht on väga hea, paiknedes aleviku keskses bussipeatuse vahetus läheduses. Ruumide seisukord on hea. Juulis paigaldati uus soojuspump, mis on võrreldes eelnevaga oluliselt parem lahendus: igal töötajal on temperatuuri reguleerimiseks eraldi pult ning kõiki ruume saab eraldi seadistada. Lisaks toimib seade suvekuudel tõhusa jahutussüsteemina. Septembris tehti raamatukogu laes pahteldus- ja värvimistöid, aasta lõpus värviti üle trepikoja seinad. Põrandatele tehti masinaga süvapesu ning vajalikud tööpinnad lihviti ja õlitati. Lugemissaali osteti uued lauad ja toolid.

Kõrgessaare raamatukogu asub Kõrgessaare Noortemaja rendipinnal, kasutades sealset nelja ruumi. Ruumide seisukord on hea.

Lauka haruraamatukogu asub Lauka Põhikooli hoones. Ruumide seisukord rahuldav.

Pühalepa raamatukogu asub Palade koolimaja esimesel korrusel, raamatukokku pääseb nii koolimaja seest kui ka väljast. 2024. aastal vähenes raamatukogu kasutuses olev pindala 48,7 m² võrra, mistõttu on rühmatööde ja ürituste läbiviimine muutunud keerulisemaks. 2007. aastal valminud ruumid vajavad kerget remonti.

Hellamaa teeninduspunkt asub Hellamaa Perekeskuses. Eakatel on teenustele hea ligipääs.

Suuremõisa haruraamatukogu asub Suuremõisa lossis. Asukoht on hea nii kohalikele elanikele kui ka Suuremõisa lasteaed-põhikooli ja Hiiumaa Ametikooli õpilastele. 2025. aastal ruumides remonttöid ei tehtud.

Emmaste raamatukogu asub spetsiaalselt raamatukoguks ehitatud majas, mille ruumid on rahuldavas seisukorras. Suvisel ajal on lugejatel võimalus õues laua taga istuda ja kasutada kiiret interneti. 2025. aastal värviti maja üle ja renoveeriti trepp.

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogude ruumidele ja teenustele

Ligipääsetavuse aspektid	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	0
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	1
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	0
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	8
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	1
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvalise abita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	1
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	1
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	6
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordi graafikutega	8
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	3

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	580	62
Kasutajakoolitus	4	2
Digipädevuste alane nõustamine	6	4
Muu (koopiate tegemine)	2	1

Koduteenindusel on väga oluline mõju nende inimeste elukvaliteedile, kellel on liikumine raskendatud või puudub võimalus ise raamatukokku tulla. Teenus tagab, et lugemisvara ja raamatukogu tugi jõuavad ka nende lugejateni, kes on harjunud kogu elu raamatukogu kasutama.

Koduteenindus aitab säilitada lugemisharjumust, toetab enesearendamist, vaimset heaolu ning vähendab üksildustunnet. Eriti oluline on see eakatele ja tervislikel põhjustel piiratud liikumisvõimega inimestele, samuti sügis-talvisel ajal, kui liikumine on veelgi keerulisem. Lisaks raamatute vahendamisele pakub teenus sageli ka vahetut inimlikku kontakti ja vajadusel abi digioskuste arendamisel.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Kärdla lasteaed	12	258
Kärdla Kool	33	596

Käina Kool	4	87
Suuremõisa Lasteaed-Põhikool	3	60
Hiiumaa Gümnaasium	2	50
Hiiumaa Sotsiaalkeskus	1	23
Kärdla Päevakeskus	1	9
Käina lastead	33	768
Käina Kool	18	388
Emmaste lasteaed	5	58
Külaseltsid (Kassari, Kuriste)	2	25
Käina Päevakeskus	1	18
Kõrgessaare Noortekeskus	3	69
Reigi kirik	1	19
Reigi pastoraat	1	11
Sotsiaalkeskuse erihooletkanne	1	28
Kõrgessaare lasteaed Vigri	2	23
Palade lasteaed	2	18
Suuremõisa Lasteaed-Põhikool	12	202
Palade Põhikool	27	347
Hellamaa Perekeskus	3	52
Emmaste Põhikool	5	35
Emmaste Päevatuba	2	10

Kärdla lasteaia lastele ja Kärdla kooli õpilastele korraldatakse erinevaid teematunde. Nende hulka kuuluvad näiteks Eesti Vabariigi aastapäeva, Põhjamaade kirjanduse nädala ja Eesti kirjanduse päeva tegevused, samuti lugemisprogrammi „Lugemisisu“ teematunnid ning suvelugemise väljakutse. Kärdla Päevakeskuse eakatele käiakse ette lugemas ning korraldatakse kohtumisi kirjanikega.

Kõrgessaare raamatukogu tegevused toimuvad valdavalt väljaspool raamatukogu ning on olnud pühendatud eesti raamatu aastale. Korraldati sündmus „Piibel – raamatute raamat“ Reigi kirikus, käsitleti Reigi rootslaste ja väljarände teemat, osaleti sotsiaalkeskuse aardejahil ning tutvustati lasteaias rahvakalendri tähtpäevi. Koostöös noortekeskusega viidi läbi emakeelepäeva lahing ning raamatukogupäevade raames Kahooti-viktoriin eesti lastekirjanikest ja raamatutest.

Pühalepa raamatukogu pakub erinevaid raamatukogutunde, „Lugemisisu“ programmi teematunde, kirjanduslikke viktoriine, uudiskirjanduse tutvustusi ning meisterdamistegevusi. Emmaste raamatukogu pakub lasteaiale ja koolile „Lugemisisu“ programmi tegevusi. Pensionäridele korraldatakse kohtumisi kirjandusinimestega ning lihtsamaid kirjandusüritusi.

Koostöö teiste asutustega teeb raamatukogu nähtavamaks ning aitab kujundada harjumust raamatukogu külastada. Lastele suunatud tegevused toetavad lugemisharjumuse kujunemist ja äratavad huvi raamatute vastu. Vanemaealiste jaoks on kohtumised ja ühistegevused tähtsad nii suhtlemise, vaimse aktiivsuse kui ka lihtsalt hea enesetunde jaoks.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogude pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	0
Raamatukogusüsteem RIKS	8
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	5
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	8
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	1
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	1
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	8
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	4
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	2
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoni arvuti (nt koosolekuteks)	7
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, vlogide loomiseks)	0
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	1
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	8
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	7
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	8
Raamatukogus saab värviliselt printida	7
Muud teenused (spiraalkõitemasin, õmblusmasin, märgimasin, tahvelarvutid, haapsalu salli raam)	1

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Kärdla raamatukogus on hetkel IT-vahenditega üldiselt kõik korras. Probleeme valmistab lasteosakonnas RFID-laenutuseks vajalik laenutusplaat, mida ei ole IT-spetsialist seni saanud eelmisel aastal soetatud uue arvutiga tööle.

Käina raamatukogu soetas uue sülearvuti.

Kõrgessaare raamatukogu sai uue AIP arvuti ja Lauka raamatukogu raamatukoguhoidja sai uue tööarvuti.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Kärdla raamatukogu pakub alates 21. septembrist 2021 avatud raamatukogu teenust iga päev kell 6.00-22.00. 1. maist 2025 on lugejate soovil võimalik raamatukokku siseneda ID-kaardiga ööpäevaringselt, st 24/7. Raamatukogus on kasutusel laenutusautomaat, kus lugeja saab ise raamatuid laenutada ja tagastada.

ID-kaardiga sisenemise analüüsimiseks saadakse logi ligipääsusüsteemi FoxSec süsteemist, kust andmed tuuakse üle RIKSi.

Aruandeaastal kasutati Kärdla raamatukogu avatud raamatukogu teenust (ID-kaardiga sisenemine) 2346 korral, mis on 16,4% rohkem kui 2024. aastal. Alates teenuse avamisest 21.09.2021 kuni 31.12.2025 on teenust kasutatud kokku 7692 korral.

Andmed näitavad, et avatud raamatukogu võimalust kasutatakse peamiselt õhtuti ja nädalavahetusel. Ajavahemikus 17-21 toimus 42,8% ning laupäeval ja pühapäeval 46,6% kõigist külastustest. Kõige rohkem tullakse raamatukokku kell 18 ja 19. Kuude lõikes on kasutus suurim mai - augustis, mil toimus 46,5% aasta sisenemistest.

Käina raamatukogu 24/7 raamatukapi kasutamise võimalus on lugejate poolt hästi vastu võetud ning teenust peetakse lihtsaks ja mugavaks. RIKSWEB-i kaudu teavikut reserveerides saab lugeja kohe valida, kas soovib teaviku kätte saada laenutuskapist või raamatukogust. Laenutuskapi vahendusel laenutati 960 raamatut. Kappi tellitud raamatud kajastuvad programmis eraldi real.

Hiiu maakonna kõikidel raamatukogudel on olemas tagastuskast, kuhu saab raamatuid tagastada 24/7 (ei loendata). Laenutuskast on olemas nii Kõrgessaare, Palade, Suuremõisa, Hellama kui ka Emmaste raamatukogudes.

Lugejad saavad laenutustähtaega pikendada ja teha reserveeringuid läbi e-kataloogi Riksweb. Kõiki läbi e-kataloogi tehtud toiminguid analüüsitakse läbi info- ja kataloogisüsteemi RIKS.

3.3.4 Andmebaaside loomine ja teatmebibliograafilise töö korraldamine

Hiiumaa raamatukogudes kasutatakse raamatukogude info- ja kataloogisüsteemi RIKS.

Maakonnaraamatukogu jälgib igapäevaselt teiste Hiiumaa raamatukogude poolt programmi sisestatud kirjeid, et vältida topelt- ja poolikuid kirjeid. Samuti jälgitakse Eesti Märksõnastikku tehtavaid muudatusi ja vajadusel parandatakse märksõnu kataloogis. Raamatutest kataloogitakse Hiiumaad puudutavaid peatükke ja artikleid.

Täistekstandmebaase loodud ei ole.

4. Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Kehtivad komplekteerimise põhimõtted on olemas ning uuendatakse vastavalt vajadusele.

Komplekteerimine toimub jätkuvalt vastavalt rahvaraamatukogude töökorralduse juhendile ja kultuuriministri määrusele „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude

jaotamise kord⁴. Kogude täiendamisel on prioriteediks Eestit puudutav ilu- ja teatmekirjandus, laste- ning noortekirjandus, tõlkeline väärtkirjandus ja kodulooalane kirjandus.

Komplekteerimisel lähtutakse lugejate soovidest ja huvidest. Raamatuid tellitakse hulgifirmade Rahva Raamat ja Apollo kaudu.

Kärdla Linnaraamatukogu kaudu toimub raamatute komplekteerimine teistele Hiiu maakonna raamatukogudele riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Hiiu maakonna raamatukogude kojulaenutuste arv oli 69 446, neist lastele 14 711.

Kõige enam laenutati ilu- ja lastekirjandust 66 890 (2024.a 64 211) korral. Võõrkeelse kirjanduse laenutusi oli 627 (2024.a 764).

Kohalkasutusi registreeriti maakonnas 32 956 korral (2024. aastal 31 931), ehk 3,2% rohkem kui 2024. aastal.

Hiiumaa elanike arvust, mis on 9816, on raamatukogu kasutajaid 4175 ehk 42,5%.

Lugejatest moodustasid täiskasvanud lugejad 75,74% ja lapsed 24,26%.

Täiskasvanud lugejad laenutavad palju ajaviite- ja krimikirjandust ning hea meelega ka uuemat Eesti kirjandust. Populaarsed on mälestused, elulood ja reisikirjad. Samuti soovitakse raamatuid ajaloost, psühholoogiast ja alternatiivmeditsiinist. Lugejad on uudiskirjandusega kursis ja raamatukokku tullakse kindla sooviga. Paraku alati soove täita ei õnnestu. Perioodikast laenutati enim tervise-, aiandus-, käsitöö- ja tehnikalaseid ajakirju.

Kärdla raamatukogu iseteenindust (ID-kaardiga sisenemine) kasutati 2346 korda (2024.a 2015).

Lastest on aktiivsemad lugejad algklasside õpilased. Kõige enam laenutatakse kooli soovituslikku kirjandust. Kuigi neid raamatuid on mitmeid eksemplare juurde hangitud, jääb neid siiski puudu. Samuti mõjutab laste laenutusi kooli poolt lugemiseks etteantud teema valik (elulood, reisikirjad).

Laenutuskapi vahendusel laenutati Käina raamatukogus 960 (2024. a 736) teavikut.

Raamatufondi ringlus maakonnas oli 1,28, keskraamatukogus 1,09. Madalaim ringlus Pühalepa raamatukogus 0,56 ja kõrgeim Käina raamatukogus 2,53.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Kirjanduse komplekteerimisel on prioriteediks Eesti autorite looming, tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus.

Komplekteerimisel rakendatakse põhimõtet, et valikus oleks kirjandust igale lugejale, muu hulgas ilu- ja aimekirjandust, nii eesti- kui ka välisautoritelt. Lugejad soovivad pigem

kergemat ilukirjandust, aga ka silmaringi avardavat teabekirjandust. Näiteks elulood, ajalugu ja reisikirjad. Populaarsust on kogunud psühholoogia ja enesearengu teemaline kirjandus.

Peamiselt ostetakse raamatuid hulgifirmadelt Rahva Raamat ja Apollo.

Trükiseid soetatakse tavaliselt ühes eksemplaris. Juurde ostetakse kooli soovitusliku kirjanduse eksemplare. Jälgitakse ka reserveeringute nimekirju ja võimalusel hangitakse lisaeksemplare. Järjekordi tekitavad meedias reklaamitud teosed ning populaarsete sarja raamatute uute osade ilmumine. Mitmed kirjastused andsid välja klassikasse kuuluvate teoste uustrükke, millega sai kogu kaasajastada. Uued väljaanded on kvaliteetsema trüki ja kõitega.

Raamatuid tellitakse vastavalt rahalistele võimalustele, arvestades teeninduspiirkonna lugejate eripära ning järgides riigieelarvest eraldatud teavikute soetamise toetuse sihtotstarbelist kasutamist.

Audio- ja e-raamatuid ei komplekteeritud.

2025.a võeti arvele maakonna raamatukogudesse 3733 eksemplari (2024. a – 4700 eksemplari) raamatuid, millest osteti 3315 eksemplari (2024. a – 3342 eksemplari) ning 418 eksemplari (2024. a – 1358 eksemplari) olid annetused.

Hiiu maakonna raamatukogude fondis oli aruandeaasta lõpul 106 514 eksemplari raamatuid (2024. a 105 314). Ühe elaniku kohta hangiti Hiiu maakonnas 0,34 teavikut.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Perioodikat tellitakse meediaettevõtete Postimees Grupp, Ekspress Meedia, Õhtuleht Kirjastus, Ühinenud Ajakirjad OÜ jt. kaudu. Samuti kasutatakse tellimiskeskondi Lehepunkt ja tellimine.ee.

Perioodika komplekteerimisel arvestatakse laenutuste arvu ja lugejate soovidega. Tellitakse laiale lugejaskonnale mõeldud väljaandeid nii ajaloo-, tehnika-, kodunduse kui ka tervise valdkonnast. Samuti naiste ja elustiili ajakirju.

Kärdla ja Käina ja raamatukogudes on külastajatel võimalus lugeda veebis Delfi ja Postimehe digipaketti. Kärdlas on lisaks veel kohalik Hiiu Leht. Enamustes raamatukogudes on olemas ka digi Imeline Teadus ja Imeline Ajalugu.

Hiiu maakonna raamatukogudesse osteti juurde 161 (2024.a 175) aastakäiku ajakirju ja 33 (2024.a 43) aastakäiku ajalehti, sellest keskraamatukogul vastaval 36 ja 8.

Esindatud on kõik peamised Eesti ajalehed, lisaks kohalik Hiiu Leht. Tasuta tuleb postkasti Hiiumaa valla ajaleht Hiiumaa Teataja.

Ajakirju annetati maakonnas kokku 29 nimetust.

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Auviseid 2024. aastal Hiiu maakonna raamatukogudesse juurde ei lisandunud, sest puudub huvi laenutamiseks.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Kärdla ja Pühalepa raamatukogudes soetati uusi lauamänge, mis on laste seas väga hästi vastu võetud. Sageli tullakse enne huviringe raamatukokku aega veetma ja mängima.

Teisi esemeid ei komplekteeritud.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

2025. a võeti Hiiu maakonna raamatukogudes annetustena arvele 418 eksemplari raamatuid. Peamisteks annetajateks on raamatukogu kasutajad, kes kodus olevaid raamatuid enam ei vaja. Neid võetakse arvele siiski valikuliselt. Üksikuid raamatuid saadi autoritelt. Tõlkija Piret Saluri annetas raamatukogudele enda tõlgitud raamatuid.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

Maakonna raamatukogudes kanti maha 2546 eksemplari raamatuid (2024. a 5467 eksemplari) ja 231 aastakäiku ajakirju (2024. a 267). Kogust eemaldati lagunenu, vananenud ja vähese kasutatavusega trükised ning raamatud, millest ilmus uus trükk.

Kärdla Linnaraamatukogus toimub suvekuudel vanade raamatute müük, kuhu leiavad tee mahakantud raamatud. Osad raamatud lähevad ka tasuta äraandmisele. Samuti täiendati Hiiumaa Sotsiaalkeskuse Pargikodu ja TS Laevad OÜ praamide lugemisriiulit.

Maakonna raamatukogudes inventuuri läbi ei viidud.

5. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

Palade raamatukogu viis 2025. aastal Palade Põhikooli 5.-9. klassi õpilaste seas läbi küsitluse, et paremini mõista noorte huve ja lugemisharjumusi ning pakkuda neile veelgi sobivamaid teenuseid. Küsitlusele vastas 40 õpilast. Selgus, et 60% vastanutest eelistab paberraamatut, samas kui 45% kuulaks meelsasti ka audioraamatuid. Huvi e-raamatute vastu oli väga väike. Inglisekeelseid raamatuid loeks võimaluse korral 55% õpilastest, kuid huvi sõltuks konkreetsest raamatust. Kõige enam eelistatakse fantaasia-, ulme-, krimi- ja põnevuslugusid. Küsitluse tulemuste põhjal komplekteeriti raamatukokku ka mõned ingliskeelsed raamatud, sealhulgas mangad.

Teised Hiiu maakonna raamatukogud lugejaküsitlust eraldi läbi ei viinud. See toimus koos üleriigilise heaolu-uuringuga.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Hiiumaa rahvaraamatukogude võrgustikule antud hinnang lugejate poolt kokku oli 9,64. Uuringus osales 740 vastajat.

Rahuloluindeksid olid järgmised:

Kärdla 9,53

Käina 9,92
Kõrgessaare 9,68
Pühalepa 9,42
Emmaste 9,84

Kärdla raamatukogu lugejad kiitsid avatud raamatukogu teenust. Neile meeldis, et raamatukogu saab paindlikul ajal ID-kaardiga külastada vahemikus kell 6.00-22.00 nii nädalavahetustel kui pühade ajal (st töötajatevälisel ajal). Samuti kiideti töötajate professionaalsust ja abivalmidust. Endiselt tuntakse puudust lifti järele, kuna raamatukogu asub II korrusel. Oodatakse mugavaid nurgakesi lugemiseks ja aja veetmiseks.

Käina raamatukogus oldi kõige enam rahul teenindusega ja ka koduteeninduse võimalusega. Samuti oldi rahul keskkonnaga ning sündmuste rohkuse ja korraldamisega. Puudust tunti liftist ja suuremast lastealast.

Kõrgessaare raamatukogu lugejad kiitsid ürituste rohkust ja kvaliteeti, töötajate pädevust ja teadmisi klientide vajaduste/harjumuste kohta. Lisaks rõhutati, et riik ja omavalitsus peaksid raamatukogu tööd ja töötajaid rohkem väärtustama. Märkusi tehti keskkonna ja ruumide kohta, mis vajaksid värskendamist ja kaasaegsust.

Pühalepa raamatukogu kasutajate üldine hinnang raamatukogudele oli väga hea. Kiideti personali, keskkonda ja head raamatute valikut. Märkustena toodi välja ruumipuudus Paladel, vähene perioodika valik Hellamaa teeninduspunktis ja vähenenud lahtiolekuajad.

Emmaste raamatukogu sai positiivset tagasisidet nii teeninduskorralduse, personali kui ka raamatukogu keskkonna kohta. Eriti toodi esile raamatukoguhoidja pühendumust, sõbralikkust ja abivalmidust.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Hiiu maakonna raamatukogude arvutipargis on avaliku teabe kättesaamiseks kasutajate käsutuses 16 arvutit (kõik internetiühendusega): neist Kärdlas 3, Käinas 5, Kõrgessaares 1, Pühalepas 1, Hellamaal 1, Suuremõisas 1 ja Emmastes 4. Lauka haruraamatukogus AIP arvuti kasutamise võimalust ei ole. Küll aga on olemas Wifi võrguala ning vajadusel saab kasutada töötaja arvutit.

Käina raamatukogu soetas uue sülearvuti. Kõrgessaare raamatukogu sai uue AIP arvuti ja Lauka raamatukogu raamatukoguhoidja sai uue tööarvuti. Teistes Hiiu maakonna raamatukogude arvutivõrgus muudatusi ei olnud.

AIP-i peamised kasutajad on jäänud samaks – nendeks on töötud ja eakad, kes vajavad abi

näiteks e-riigi erinevatel veebilehtedel toimingute tegemiseks, samuti printimisel. Tõusnud on digiturvalisuse teabe saamise vajadus.

Üha enam kasutatakse isiklikke nutiseadmeid ja sülearvuteid raamatukogu WiFi võrgualal.

Kõikides raamatukogudes on avalikule teabele kättesaadavus tagatud raamatukogu lahtioleku aegadel. Kärkla raamatukogus on see võimalus olemas ööpäevaringselt, kui lugejad saavad raamatukokku siseneda ID-kaardiga.

Avalik teave raamatukogude kohta on üleval valla kodulehel ja Kärkla Linnaraamatukogu kodulehel. Oma kodulehed on veel Pühalepa ja Käina raamatukogudel. AIP-arvutite kasutajate arv suurenes 6,0%.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Kärkla raamatukogu pakub alates 21. septembrist 2021 avatud raamatukogu teenust iga päev kell 6.00-22.00. 1. maist 2025 on lugejate soovil võimalik raamatukokku siseneda ööpäevaringselt, st 24/7. Teistes Hiiu maakonna raamatukogude teeninduskorralduses muudatusi ei olnud.

5.3.3 Lugejad

Lugejad 2024	Lugejad 2025	Muutus (+/-)
4258	4175	-83

Lugejate arv maakonnas on tervikuna jäänud samasse suurusjärku. Piirkonniti on muutused siiski erinevad – mõnes raamatukogus on lugejate arv kasvanud, mõnes langenud. See sõltub ka sellest, kas piirkond on elanike arvult kasvav või kahanev.

Hiiu maakonnas moodustavad lapsed lugejatest 24,26%.

5.3.4 Külastused

Külastused 2024	Külastused 2025	Muutus (+/-)
83888	79948	-3940

2024. aasta külastuste hulka (tabelis) on arvestatud ka virtuaalkülastused (Rikswebi külastused).

Kuna statistiliste andmete kogumise kord muutus (enam ei arvestata külastuste hulka virtuaalseid külastusi), on 2025. aasta tabeliarvestuses külastusi märkimisväärselt vähem. 2025.a virtuaalkülastuse hulk maakonnas oli 3979. Kokku külastusi vana arvestuse järgi oleks 83927 ehk tegelik külastuste arvu suurusjärg on 2025. aastal jäänud samaks.

Külastuste arvu mõjutavad raamatukogudes korraldatavad üritused ja näitused ning nende atraktiivsus erinevate lugejarühmade jaoks. Lisaks konkureerivad raamatukogu sündmustega muud piirkonnas toimuvad kultuuri- ja meelelahutusüritused, näiteks kino, teatrietendused ja kontserdid. Negatiivselt mõjus Pühalepa raamatukogu ruumide vähendamine, mille tulemusel lõpetati Palade Põhikooli õpilastele regulaarsete raamatukogutundide korraldamine.

5.3.5 Laenutused

Laenutused 2024	Laenutused 2025	Muutus (+-)
134457	102402	-32055

Tabelisse on arvestatud kojulaenutused ja kohalaenutused kokku.

Kuna statistiliste andmete kogumise kord muutus (alates 2025. aastast arvestatakse pikendusi eraldi ehk pikendused ei kuulu enam laenutuste hulka), vähenes laenutuste hulk oluliselt (pikendati 36623 korral).

Vaatamata kõigele on lugejate lugemisharjumustes toimunud muutusi. Üha rohkem tarbitakse sisu digikanalites – e-raamatute, audioraamatute ja muude veebipõhiste lahenduste kaudu – mistõttu külastatakse raamatukogu harvemini. Laenusvajadust mõjutavad tõenäoliselt ka majanduslik olukord ja kiirenenud elutempo – inimestel on vähem vaba aega, raamatukokku tullakse harvem ning lugemine võib jääda teiste igapäevaste kohustuste kõrval tahaplaanile. Lisaks on märgata põlvkondlikku muutust - põlvkond, kelle jaoks lugemine on olnud tavapärane harjumus, on vananenud ning uut samaväärset lugemispõlvkonda ei ole seni peale kasvanud.

5.3.6 MIRKO teenus

Hiiu maakonna raamatukogud ei osale üleriigilises MIRKO teenuses.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

Hiiumaa raamatukogude vahelises RVL-is ei ole märkimisväärseid muudatusi toimunud. RVL on aktiivne ja toimib tavapäraselt, lugejad saavad tellitud raamatud kätte üldiselt nädala jooksul, kõik sõltub raamatukogu töötajate liikumisest. Ametlik transport selleks puudub. Peamiselt laenutatakse õpilaste kohustuslikku kirjandust ja teavikuid, mis enda kogust välja laenutatud. Käina raamatukogu lugejad kasutavad RVL teavikute kättesaamiseks ka laenutuskappi.

Maakonnasiseselt tellitakse enamasti kooli kohustuslikku lastekirjandust; maakonna väliselt õppekirjandust, võõrkeelseid ja spetsiifilisi erialaseid teavikuid. Välis RVL-i raamatute transport toimub Omniva postkontori kaudu.

Maakonnas laenutati RVL-i kaudu välja raamatuid 2058 korral ning telliti sisse 2053 korral. Maakonnaraamatukogust laenutati RVL-i kaudu välja raamatuid 482 korral, mis on 137 laenutust rohkem võrreldes 2024. aastaga. Väljastpoolt maakonda telliti 8 korda. Kõige enam telliti Tallinna Ülikooli Akadeemilisest Raamatukogust.

5.3.8 Infopäringud

Päringud 2024	Päringud 2025	Muutus (+-)
980	761	-219

Peamiselt tehakse teemapäringuid. Kõige enam tuntakse huvi kodupaiga kohta: Hiiumaa ajalugu ja loodus, Hiiumaa muistendid ja rahvarõivad, purjelaev “Alar”, Sõru sadama lugu. Huvi on tuntud ka Ungern-Stenbergi suguvõsa kohta, Ants Viidalepa illustatsioonid raamatutes, keraamika töövõtted ja sport.

Infopäringud sisaldavad küsimusi raamatute, autorite, õppematerjalide ja digiteenuste kohta. Infopäringute tegijateks on peamiselt õpilased, õpetajad ja eakad, kuid vajaduse korral pöörduvad raamatukogu poole ka giidid, ametikooli õpilased ja muud huvilised.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

Aruandeaastal virtuaalüritusi, -koolitusi ja -näitusi Hiiu maakonna raamatukogudes ei korraldatud.

5.3.10 Tasulised teenused

- Printimine, paljundamine
- Ruumirent
- Üritused
- Muu (nimetada): lamineerimine, spiraalkõitmine

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2024	Lug-d 2025	Muutus (+/-)	Külast-d 2024	Külast-d 2025	Muutus (+/-)	Laenut 2024	Laenut 2025	Muutus (+/-)
1059	1013	-46	29207	27487	-1720	14730	14711	-19

Kuigi maakonnas tervikuna on laste- ja noorteteeninduse näitajad üldiselt kahanenud, on piirkonniti laste külastuste ja laenutuste arv erinev.

Kärdla raamatukogu näitajaid mõjutab avatud raamatukogu (24/7) kasutus, kus lapsevanemad eelistavad sageli vormistada kogu pere laenutused ühe konto ehk lapsevanema nime alla. Seetõttu ei ole osa lapsi, näiteks suvehiidlaste lapsed, end eraldi lugejaks registreerinud ning nende laenutused ei kajastu laste laenutuste statistikas.

Samas suurenes mõnevõrra laste külastuste arv. Üheks oluliseks põhjuseks on see, et alates 2024. aastast täidab Kärdla Linnaraamatukogu ka Kärdla Kooli kooliraamatukogu ülesandeid ning kooli soovituslik kirjandus toodi linnaraamatukokku. Külastuste arvu kasvule aitavad kaasa ka lugemisprogrammid ja raamatukogutunnid.

Käina raamatukogus on laste lugejate arv veidi kasvanud, märgatavalt on suurenenud laste külastuste ning laenutuste arv. Mõned lapsed, kes varem laenasid raamatuid ema nimele, vormistati iseseisvateks lugejateks. Näitajate kasvu on toetanud aktiivne lastetöö, erinevad lugemisprogrammid ning hea koostöö lasteaia ja kooliga. Käina piirkonna lapsed külastavad raamatukogu väga aktiivselt, veedavad seal palju aega, vaatavad raamatuid ja loevad.

Pühalepa raamatukogu, mis asub Palade Põhikoolis, jäi 2024. aasta sügisel ilma suurimast ruumist. Kool võttis ruumi klassina kasutusele. Ruumipuudusel loobuti iganädalastest raamatukogutundidest. Noortel ei ole enam oma ruumi kuhu vahetundidel koguneda või kus peale tunde koos õppida. Õnneks laenutuste arvu see oluliselt ei mõjutanud.

Hiiu maakonnas moodustavad lapsed lugejatest 24,26%.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Komplekteerimisel võetakse aluseks Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusel, lähtutakse õpilaste kooli soovitusliku kirjanduse nimekirjast ning tellimisel eelistatakse nomineeritud ja auhinnatud raamatuid.

Kooli soovitusliku kirjanduse puhul kogutakse üldiselt kõik eksemplarid Hiiumaa raamatukogudest kokku, et igal õpilasel oleks lugemiseks raamat ehk kasutatakse RVL-i. Kooli soovituslikust kirjandusest osteti vanade eksemplaride asemele kordustrükke ning vajaduse korral asendati katkised, määrdunud või kadunud raamatud uutega. Samuti suurendati soovitusliku lugemisvara eksemplaride hulka.

Komplekteerimisel arvestatakse ka piirkonna vajadusi.

Kuna Kärddla raamatukogu täidab kooli raamatukogu ülesandeid põhikogu osas, siis suurendati koolis soovitusliku lugemisvara eksemplaarsust. Jälgiti, et kõik õpilased saaksid vajamineva raamatu.

Käina raamatukokku ostetakse enamasti üks eksemplar raamatut, kuid kooli soovituslikku kirjandust hangitakse vajaduse korral rohkem või asendatakse vanad eksemplarid uutega. Komplekteerimisel arvestatakse õpetajate soovitusi ning eelistatakse nomineeritud ja auhinnatud lasteraamatuid. Raha puudusel ostetakse osa raamatuid hiljem järelkomplekteerimise teel. Uuema koolis vajaliku kirjanduse puhul koondatakse eksemplare ka teistest Hiiumaa raamatukogudest, et kõigile õpilastele jaguks lugemiseks raamatuid.

Kõrgessaare raamatukogu lähtub laste- ja noortekirjanduse komplekteerimisel sellest, millised raamatud pakuvad huvi lasteaiastele, aitavad kujundada lugemisharjumust ning toetavad lasteaias õppetööd. Olulisel kohal on muinasjutud ja aimeramatud. Noortele komplekteeritakse peamiselt eesti kirjanike noorteromaane

Suvevaheajal, mil Lauka haruraamatukogu on suletud, tehakse Kõrgessaare raamatukogule RVL-i nii laste- kui ka noorteraamatute osas. Selline lähenemine aitab vähendada komplekteerimiskulusid ning tagab raamatute aktiivsema kasutuse ja suurema laenutuse.

Pühalepa raamatukogu viis Palade Põhikooli 5.-9. klassi õpilaste seas läbi küsitluse, et paremini mõista noorte huve ja lugemisharjumusi ning pakkuda neile veelgi sobivamaid teenuseid. Küsitlusele vastas 40 õpilast. Selgus, et 60% vastanutest eelistab paberramatut, samas kui 45% kuulaks meelsasti ka audioraamatuid. Huvi e-raamatute vastu oli väga väike. Inglisekeelseid raamatuid loeks võimaluse korral 55% õpilastest, kuid huvi sõltuks konkreetsest raamatust. Kõige enam eelistatakse fantaasia-, ulme-, krimi- ja põnevuslugusid.

Küsitluse tulemuste põhjal komplekteeriti raamatukokku ka mõned ingliskeelsed raamatud, sealhulgas mangad.

Emmaste laste- ja noortekirjandust komplekteeritakse vastavalt ilmuvale uudiskirjandusele. Kui Emmaste Põhikool vajab mõnda raamatut rohkem, tellitakse neid teistest Hiiumaa raamatukogudest. Seda toetab väga hea koostöö maakonna raamatukogude vahel.

Lasteajakirjade valikust on pea kõigis raamatukogudes olemas Täheke, Hea Laps ja Miki Hiir.

2025. aastal toimus kolm koosolekut, kus osalesid kõigi Hiiumaa raamatukogude esindajad ning saare kõikide koolide kirjandus- ja klassiõpetajad. Ühistegevuste arutelude kõrval oli üheks oluliseks teemaks koolide kohustuslik ja soovituslik kirjandus ning selle kättesaadavus raamatukogudes. Koostöös valmis dokument, kuhu koondati koolide soovid ja vajadused ning andmed selle kohta, kui palju vastavaid raamatuid raamatukogudes olemas on. Selle alusel suurendati koolides soovitusliku lugemisvara eksemplaarsust, osteti vananenud eksemplaride asemele kordustrükke ning vajaduse korral asendati lagununud, määrdunud või kadunud raamatud uutega.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Olulisemad sündmused:

1. Lastekirjanduse keskuse poolt pakutav lugemisprogramm Lugemisisu. Selle raames külastavad lasteaiarühmad ja algklassid raamatukogu ning programmis osalemine tekitab paljudes lastes huvi raamatute ja lugemise vastu.
2. Kohtumised kirjanike ja toimetajatega (Pühalepa raamatukogus kirjanikud Silja Kerge ja Evelin Alliksaar ning Anne-Mai Tevahi ja Janno Puusepp); Kärkla raamatukogus lasteajakiri Täheke toimetajad Kadri Hinrikus ja Ilona Martson ning ajakirja Hea Laps peatoimetaja Kätlin Vainola)
3. Teematunnid lasteaialastele. Hiiumaa lasteaedadega on väga hea koostöö. Toimuvad lasteaias õppetööd toetavad rühmakoolitused ja tunnid, kus tutvustatakse kirjanikke ja raamatuid.
4. Kärkla raamatukogus toimusid raamatukohvikud „Sulg ja Silm“, kus külalised valisid pakutud raamatute seast endale sobiva lugemisvara. Lisaks Kärkla Koolile pakuti raamatukohviku tunde ka Käina ja Suuremõisa koolidele. Raamatukohvikute eesmärk oli tutvustada raamatuid mängulisel ja kaasaval viisil, äratada huvi lugemise vastu ning julgustada noori avastama uusi teoseid ja žanre.
5. Suvine lugemisprogramm Käina, Kärkla ja Emmaste raamatukogus. Käina piirkonna lastele toimus suve lõpus ühine preemiareis Haapsalu lasteraamatukokku ja Tallinnasse Super Skyparki. Kärkla piirkonna lastele tuli Haapsalust külla Pipi, kellega veedeti vahva pärastlõuna mereääres koos mängude ja piknikuga. Programmi eesmärk oli kujundada lastes lugemisharjumust ka suvevaheajal, tutvustada neile väärt lugemisvara ja hoida nende sidet raamatukoguga.
6. Koolivaheaja programmid Kärkla ja Käina raamatukogudes. Näiteks teemapäev Munadepüha saladus, kostüümipidu Väikese nõia pidu, teematund Elu mesitarus ning

kevadpüha sümboleid ja kombestikku tutvustavad tegevused. Programmide eesmärk oli pakkuda lastele sisukat ja arendavat vaba aja veetmise võimalust

7. Maakondlik 4. klasside ettelugemise võistlus „Kullast kallim“, mille eesmärk oli arendada laste lugemisoskust ja esinemisjulgust, väärtustada ettelugemist

8. Osaleti kirjanduslikul viktoriinil ning Lastekaitse Liidu ja Tallinna Raamatukogude korraldatud laste kirjanduskonverentsil.

9. Lauka raamatukogu olulisemad teematunnid: „500 aastat eesti raamatut“, Astrid Lindgren ja Tove Jansson, Pipi Pikksukk 80 ja Muumid 80.

10. Raamatuaastal tegi Pühalepa raamatukogu pidevat koostööd Palade lasteaiaga. Lasteaid kujundas endale väikese lugemisenurga, mille riiulisse viidi igal kuul uus valik raamatuid. Lapsed ootasid uusi raamatuid suure huviga. Seetõttu otsustati lugemisenurga raamatu väljapanekutega jätkata ka edaspidi.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Üritused/tegevused 2024	Üritused/tegevused 2025	Muutus (+/-)
893	492	-401

2024. aasta andmetes on arvesse võetud ka individuaal- ja rühmakoolitused, 2025. aasta andmetes ainult üritused/tegevused.

Üritused/tegevused	Arv
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	87
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	110
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	43
Kontserdid või muusikasündmused	5
Kunsti- või käsitöönäitused	23
Lugejamängud ja -võistlused	48
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega, muud kirjandussündmused	47
Üldharivad loengud ja töötoad	105
Muud (nimetada)	24

2025. aastal rõõmustasid Hiiumaa raamatukogude kirjandussõpru kohtumised kirjanike Urmas Vadi, Ain Küti, Andres Adamsoni, Maarja Unduski, Ingel Unduski, Epp Petrone, Janno Puusepa, Anne-Mai Tevahi ja Valdur Kiibusega.

Osaleti IV Hiiumaa kirjandusfestivali korraldusmeeskonna töös.

Käina raamatukogus toimus regulaarselt hiiu keele ring. 2025. aastal osaleti hiiu keele ringiga ka Hiiu Folgil, kus viidi läbi õpituba „Tunnike hiiu keelega“. Aasta jooksul tähistati kirjanike juubeleid - Esta Aksli 90. ja Anna Haava 93. sünniaastapäeva.

Viidi läbi loeng hiidlaste rahvariitest, toimus kirivöö kudumise ja hiidlaste rahvariide pitside heegeldamise õpituba.

Kärdla raamatukogus toimusid igal kuul Eesti Raamatu Aastale pühendatud temaatilised vestlusringid.

Maaraamatukogudes toimusid sündmused „Paikkonnalugu kirjasõnas“ ja „Unistamistalgud“.

Olulisemate näituste hulka kuulusid Kärdla raamatukogus toimunud pühakirjade ja lauluraamatute näitus, kus sai näha haruldast esimest eestikeelset Piibli väljaannet. Kõrgessaare raamatukogus eksponeeritud Catherine Zaripi ja Väino Tõnissoni illustratsioonide näitus koos eksliibristega. Käina raamatukogus oli väljapanek detektoristi erakogust “Sõled ja preesid” ning kirivööde näitus.

Pühalepa raamatukogu korraldas koostöös MTÜ-ga Suuremõisa Loss muuseumiööl programmi „Öös on raamatut“.

Lastele korraldati Pipi Pikksuka ja Muumide 80. juubelipidu.

Kõik korraldatud sündmused ja näitused rikastasid saare kultuurielu, tõid inimesed raamatukokku ning pakkusid eri vanuses sihtrühmadele võimalusi osaleda sisukates ja harivates ettevõtmistes.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Koolitused 2024	Koolitused 2025	Muutus (+/-)
376	337	-39

Tabelis on arvesse võetud individuaal- ja rühmakoolitused.

Peamisteks sihtrühmadeks on täiskasvanud vanuses 60+ (eakad, vähese arvutioskusega elanikud ning inimesed, kellel puudub kodus arvuti või kes ei kasuta nutiseadmeid iseseisvalt) ning lapsed.

Täiskasvanutele suunatud rühmakoolitustel õpetati peamiselt digioskusi. TÕN-i raames toimusid mitmesugused õpitoad, näiteks Hiiumaa pitside õpituba, vilditud seep-nuustiku valmistamise õpituba, Hiiumaa kinnaste kudumise õpitoad ning rahatarkuse teemaline kohtumine, kus räägiti sellest, kuidas teha juba täna nutikaid plaane tuleviku jaoks. Käina raamatukogus on populaarsed aiaringi koolitused.

Täiskasvanutele suunatud individuaalkoolituste peamisteks teemadeks olid nutiseadmete tundmine ja kasutamine, e-kontode loomine erinevates keskkondades, Smart-ID konto loomine, digiallkirjastamine, ID-kaardi kasutamine, pangatoimingud, tuludeklaratsiooni täitmisel abistamine, eesti.ee keskkonna kasutamine, terviseportaalide ankeetide ning muude dokumentide täitmine.

Laste rühmakoolituste teemad olid valdavalt seotud kirjanduse tutvustamise ning erinevate andmebaaside, näiteks RIKSWEB-i ja DIGAR-i, kasutamise õpetamisega. Vanematele klassidele toimusid Eesti Raamatu Aastaga seotud ettekanded eesti vanematest raamatutest ja raamatute ajaloost ning korraldati infootsingu koolitusi. Algklassidele viidi läbi raamatukogu ekskursioone, mille käigus tutvustati lastekirjandust ja teavikute paigutust riiulitel. Samuti toimusid „Lugemisisu” tunnid lasteaialastele ja algklassidele.

Aasta jooksul viidi Hiiu maakonnas läbi 337 rühma- ja individuaalkoolitust.

Kasutajate tagasiside koolitustele on olnud väga hea. Koolitusi peetakse vajalikuks, praktiliseks ja igapäevaelus kasulikuks. Eriti hinnatakse individuaalset lähenemist, rahulikku juhendamist ning võimalust saada abi just nende küsimustega, millega iseseisvalt hätta jäädakse. Kuna maapiirkondadest on kadunud pank ja postkontor, on raamatukogu sageli ainus koht, kus elanik saab e-teenuste kasutamisel vajalikku abi ja tuge.

5.5.2 Koostööpartnerid

Kohalikul tasandil on Hiiu maakonna raamatukogude suurimateks koostööpartneriteks Hiiumaa Vallavalitsus ja osavallad, Hiiumaa Muuseum, Hiiumaa Arenduskeskus, Suuremõisa Loss, Hiiumaa koolid ja lasteaiaid, kultuurikeskused, vabaajakeskused, noortekeskused ja päevakeskused.

Käina piirkonnas Kaunite Kunstide Kool ja Elamuskeskus Tuuletorn, Kõrgessaares Reigi pastoraat ja Reigi kirik, Pühalepas Hellamaa Perekeskus.

Samuti teevad kõik Hiiumaa raamatukogud omavahel koostööd.

Riiklikul tasandil on Hiiu maakonna raamatukogude koostööpartneriteks Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Hoiuraamatukogu, Rahvusarhiiv, Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti noortekirjanduse Ühing, ETKA Andras ja teised maakonna- ja keskraamatukogud, kellega saab ideid ja kogemusi saab vahetada. Samuti Eesti Kultuurkapital, kuhu esitatakse toetuste saamiseks projekte erinevate ürituste läbiviimiseks. Deltmar OÜ pakub teenust ja kasutajatuge info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamisel igapäevatoös. Tihe koostöö ja info jagamine toimub ERÜ ja maaraamatukogude sektsiooni liikmete vahel.

Kärdla avatud raamatukogu teenuse tarbeks pakub ligipääsusüsteemi FoxSec ettevõtte BFL Security OÜ.

Koostööpartnerid aitavad tegevusi mitmekesistada ning tuua juurde uusi ja huvitavaid ideid ning vaatenurki.

6. Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

Peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks olid

- Raamatukogu koduleht
- KOV-i koduleht
- Sotsiaalmeedia (Facebook, Instagram, TikTok, Youtube)
- Raadio
- Ajalehed, ajakirjad
- Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- Muud (meiliturundus, suusõnaline info)

Kõik eespool mainitud turunduskanalid on olulised, sest inimestel on harjumuspäraselt erinevad kanalid info/teenuste/sündmuste jälgimiseks. Mõju on olnud positiivne, sest sündmustel on alati kohal arvestatav rahvahulk ning raamatukogus pakutavaid teenuseid kasutatakse igapäevaselt.

Tasulist reklaami on ostnud Kärkla, Käina ja Kõrgessaare raamatukogud kohalikus lehes (Hiiu Leht).

Oma Facebooki lehed on olemas kõikidel raamatukogudel, va Kõrgessaare raamatukogu kasutab Facebooki lehte Kõrgessaare Postipoiss, mille kaudu antakse laiemale üldsusele teada raamatukogus toimuvast. Käina raamatukogul on olemas ka Tik-Tok, kus jagatakse infot lastele.

Sündmuste kohta info jagamiseks kasutatakse valla lehte Hiiumaa Teataja, veebilehte hiiumaa.ee ning Saaremaa Kadi Raadio hõikab välja toimuvad ettevõtmised ka raadioeetris.

Kodulehed on olemas Kärkla, Käina ja Pühalepa raamatukogudel.

Raamatukogude kohta infot on võimalik leida ka Hiiumaa valla kodulehelt.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Aruandeaastal Hiiu maakonna raamatukogud ühtegi väljaannet ei publitseerinud.

Olulisemad raamatukogutöötajate poolt avaldatud artiklid on näha Kärkla Linnaraamatukogu kodulehel. Aasta jooksul avaldasid raamatukogutöötajad raamatututvustusi kohalikus ajalehes Hiiu Leht.

Kärkla raamatukogu direktor jagas lugemissoovitusi Terevisioonis <https://jupiter.err.ee/1609596473/lugemissoovitus-hiidlastelt>

Aasta üheks olulisemaks meediakajastuseks Kärkla raamatukogu jaoks oli see, kui ERR kirjutas Kärkla raamatukogu võimalusest laenutada raamatuid ööpäev läbi. Uudis leidis kajastust ka Aktuaalses Kaameras.

<https://www.err.ee/1609708926/kardla-raamatukogust-saab-raamatuid-laenutada-oo-paev-labi>

7. Eesmärgid tulevaks aastaks

Uued suunad arengus lähtuvalt raamatukogude ja/või KOV-ide arengukavadest, kavandatud muudatused, peamised eesmärgid.

2026. aasta tegevuste hulka kuuluvad lugejate teenindamine, raamatukogude aktiivne turundamine, elanike digikirjaoskuse koolitamine ja nõustamine, laste lugemisharjumuse kujundamine, täienduskoolituste korraldamine, andmebaasi ja kogude korrastamine, rahvusvaheliste suhete arendamine.

Soov on säilitada raamatukogu kogukonnakeskuse ja kokkusaamise kohana ning toetada ja mitmekesistada inimeste vaba aja veetmise võimalusi läbi erinevate kultuuriürituste ja kirjandussündmuste.

2026. aasta planeeritud tegevuste hulka kuuluvad:

- Rahvaraamatukogude seaduse muutmises kaasaaitamine ja tegevuste toetamine
- õppereis KOV esindajate ja teiste raamatukogudega Turu linna, et tutvuda raamatukoguteenuste, sh iseteenindusega Turu Linnaraamatukogus ja harukogudes ning arutada Hiiumaa raamatukogude tulevikku, sh uue maja ehitamist
- Raamatukogu tegevuste laiendamine, osaledes erinevatel õppereisidel
- Laste lugemisprogrammide koordineerimine ja arvukad õpitunnid raamatukogus
- Täiskasvanuhariduse propageerimine elanike koolitamisega ning osalemine ETKA Andras tegevustes
- Koostöö teiste maakondade ja välisriikide raamatukogudega (ühisprojektid ja -tegevused)
- Hiiumaa Kirjandusfestivali V peatüki korraldamine ja turundamine oma infokanalites, et jõuda Hiiumaa inimesteni
- Hiiumaa Lastefestivalil osalemine kirjandusliku aardejahiga jt raamatukogu tegevustega
- Tähistada Hiiumaal väljakuulutatud Tuletornide aastat
- Uute rahvusvaheliste projektide kavandamine ja taotluste esitamine
- Kärkla raamatukogu 155. sünnipäeva tähistamine
- Käina Raamatukogu sai 2025. aasta hilissügisel valla endise sotsiaalosakonna ruumid. Aasta jooksul on plaan need sisustada ning kolida raamatud teisest hoonest, kultuurikeskusest, ümber.
- Toetada ja osaleda tegevustes seoses Hiiumaa raamatukogude ühendamisega.